

אמרו חכמינו על "עבודה קשה", כי בני ישראל היו שקועים בעבודה זרה של מילים לפיכך לא יכלו לשמוע את דברי משה.

ואם כן הרי נכון הוא הקל וחומר — אם בני ישראל אינם שומעים אותו רק משום שהם גרורים אחרי עבודה זרה, הרי על אחת כמה וכמה שלא ישמענו פרעה, שהוא עצמו הנהו עבודה זרה, שכן עשה את עצמו אלוה...

"ויקחז עמרם את יוכבד... ותלד לו את אהרן ואת משה" [ו, כ]

התורה מספרת כאן במתכוין כי משה ואהרן נולדו ככל בשר ודם להורים רגילים, ובכל זאת נעשו לגדולי הנביאים והמנהיגים של עמנו, הודות לפעולותיהם ומעשיהם הם אשר בחרו לעצמם, ולא שירדו לעולם כמלאכי מרום. מכאן עלינו ללמוד, כי כל אדם ואדם מסוגל על ידי עבודתו ובחירתו להגיע למדרגות העליונות ביותר, ואפילו להיות בבחינת משה ואהרן...

"ומלאו בתי מצרים את הערב וגם האדמה אשר הם עליה" [ז, יז]

ישנה חיה בשם "ידעוני" הקשורה אל האדמה בטבורה ויונקת משם את חיותה, כאשר מנתקים אותה מן האדמה איננה יכולה להתקיים (משנה כלאים פ"ח). והנה, כאן כשנאספו כל החיות למצרים, כיצד יכול היה ה"ידעוני" לבוא? לכן אומר הפסוק: וגם האדמה אשר הם עליה - שגם האדמה אליה קשורה החיה נעקרה ממקומה ובאה לחד אתה למצרים.